

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
къыщегъэжьагъэу къыдэжы

№ 247 (20760)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 26-рэ

къытхытутыгъэр ыкӀн
нэмыкӀ къэбархэр
тисайт ижыгъотэцхы
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Амалэу щытэхэм атегущылагъэх

ЛэжьапкӀэм итын, лӀофшӀэнымкӀэ фитыныгъэхэр мыукугогъэнхэм япхыгъэ лӀофыгъохэм, джащ фэдэу хэбзэлахьхэмрэ угъоинхэмрэ афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцакӀэрэм алъыплъэрэ республикэ ведомственнэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъо бэмэшӀэу илагъ.

Ар зерищагъ АР-м финанс-хэмкӀэ иминистрэу Долэ Долэт-бий. лӀофтхьабзэм хэлэжьагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, къулыкӀу зэфэшъ-хьафхэм ялӀыкӀохэр.

Адыгэ Республикэм ит организациехэм ыкӀи унэе предпринимательхэм ащыцхэм хэбзэлахьхэу атыхэрэм алъэныкӀокӀэ лӀофхэм языхэт зыфэдэм къытегущылагъ хэбзэлахьхэмкӀэ Федеральнэ къулыкӀум и Гъэло-рышӀапӀэу АР-м щытэм ипацэ игуадзэу Дэргушъэ Аскэрбий. Ащ къызэриуагъэмкӀэ, мы илъэ-

сым имэзэ 11-у пыкыгъэм хэбзэлахьхэр зытыхэрэм алъэныкӀокӀэ ахъцэу зэхэубытэгъэ бюджетым фэдэу къыхагъэр сомэ миллиарди 8,3-рэ. Чыплэ бюджетхэм хэбзэлахьхэу арагъэхьагъэр сомэ миллиарди 6,8-рэ мэхъу. БлэкӀыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, мыгъэ а пчӀагъэр проценти 5-кӀэ нахьыб. Ащ щыцэу республикэ бюджетым сомэ миллиарди 5 рагъэхьагъ. Хэбзэлахьхэр къызэрау-гъоирэм дакӀоу чыфэ зытөлхэри щытэх. 2014-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 1-м ехъулӀэу

чыфэ зытөлхэм япчӀагъэ процент 24-кӀэ нахьыбэ хъугъэ ыкӀи ар зэкӀэмкӀи сомэ миллиардым ехъугъ. Ушьхьагъу зэфэшъхьафхэм къахэкӀыкӀэ чыфэ зытөлхэм япроцент 38-м, ар сомэ миллион 452-рэ мэхъу, къыбгъэгъэзэжьын амал щытэх. Сомэ миллион 105-рэ зытефэрэ чыфэм икӀегъэгъэзэжьын хыкум приставхэм мы уахътэм лӀоф дашӀэ. Хыкумым иунашъокӀэ сомэ миллион 138-р къызэтырагъэуцагъ. АР-м и ЛытӀэкӀо палатэ уплӀэкӀунхэр зызэхещэхэм ыуж сомэ миллион 162-м къырагъэгъэзэжьыгъ. УФ-м и Хэбзэлахь кодекс къыпкъырыкӀыхьзэ, чыфэм икӀэу-гъо-ижынкӀэ хьакъулахь къулыкӀухэм лӀофыгъо макӀэп зэшӀуахырэр. Непэрэ мафэм ехъулӀэу хэбзэлахьхэмрэ угъоинхэмрэ алъэныкӀокӀэ сомэ миллиардым ехъу зытефэрэ тхыль 50603-рэ хьакъулахь къулыкӀум фагъэхьыгъ.

(ИкӀэух я 2-рэ н. ит).

Непэ къыхэтыутыхэрэм ащыцхэр:

Я 2-рэ нэклибгъор

**Республикэм ихъугъэ-шлагъэхэм
афэгъэхьыгъэ къэбархэр.**

Я 3 — 6-рэ нэклибгъохэр

Телепрограммэр.

Я 7-рэ нэклибгъор

Хъуцт Мирэ иусэхэр.

ЯшӀэныгъэхэм ахагъэхьуагъ

Чыплэ зыгъэло-рышӀэжьыплэ къулыкӀухэм япхыгъэу лӀоф зышӀэхэрэм яшӀэныгъэхэм ахэгъэхьогъэным пае 2010-рэ илъэсым къыщегъэ-жъагъэу егъэдженхэр афызэхатэх. Ащ фӀэорышӀэрэ хэушьхьафыкӀыгъэ программэм къызэрэдильтытэу, къоджэ псэупӀэхэм япацэхэр, муниципалитетхэм лӀоф ащызышӀэрэ специалистхэр рагъаджэх. Илъэс къэс лъэныкӀо зэфэшъхьафхэмкӀэ мыхэм яшӀэныгъэхэм ахагъэхьо.

Мы илъэсым зэхатэгъэ егъэдженхэм язэфэхьысыжь ушӀэтынхэр народнэ хьызмэтым ыкӀи къэралыгъо къулыкӀум я Урысые академиеу УФ-м и Президент дэжэ щызэхатэхэм и Адыгэ къутамэ тыгъуасэ щыкӀуагъ. лӀофтхьабзэм АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат хэлэжьагъ.

Мыгъэ нэбгырэ 25-рэ рагъэджагъ. Ахэм егъэджен сыхьат 510-рэ афызэхатэх. УшӀэтынхэр закӀурэ нэужым дипломхэр къафагъэшъошэжьыцхытх.

ШӀэныгъэу агъотыгъэхэмкӀэ ушӀэтынхэм афемыжьэхэзэ, АР-м и Правительствэ и Тхьаматэ ахэм гущытэгъу афэхъугъ. Муниципалитетхэм непэ гумэкӀыгъоу ялэхэмкӀэ, ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэм пае шӀэгъэн фаехэмкӀэ закӀыфи-гъэзагъ.

— Мыщ фэдэ егъэдженхэм мэхъаншхо яӀ, — къыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат. — Къоджэ псэупӀэхэм япацэхэм, специалистэу муниципалитетхэм лӀоф ащызышӀэхэрэм ясэнахьаткӀэ шӀэныгъэу ялэм зэрэхатэхьыцхытх дакӀоу, шъхьадж лӀофшӀакӀэу лӀэкӀэлымкӀэ зэхьожьынхэмкӀэ, лӀофхэм язэшӀохын нахьышӀу шыгъэнымкӀэ мыщ ишӀуагъэ къэкӀо. ЗэкӀэми типшӀэрыльыр къуаджэхэм ащыпсэурэ цыфхэм ящытӀэкӀэ-псэукӀэ нахьышӀу шыгъэнын ары. Ащ фӀэорышӀэрэ республикэ программэ зэфэшъхьафхэм амалэу къатыхэрэр икӀу фэдизэу гъэфедэгъэнхэ фае.

Нэужым къоджэ псэупӀэ пӀэпч хэхьоныгъэу ыкӀи гумэкӀыгъоу ялэхэм Къумпыл Мурат къащыуцугъ. ПшьӀэрыльэу щытӀэр зэрэмымакӀэр ыкӀи ахэр зэшӀохыгъэнхэ зэрэфар къыхигъэщыгъ.

ЗэкӀэмкӀи 2014-рэ илъэсым мыщ фэдэ егъэдженхэм апӀухьатт сомэ миллионрэ ныкӀорэр республикэ бюджетым афитӀупщыгъ. Мы илъэсым нэбгыри 140-мэ яшӀэныгъэхэм ахагъэхьуагъ.

ПАТӀЫКЪО Анет.

КЪЭРАЛЫГЪО ПРОГРАММЭХЭР

Ны мылькум сыда къырыкӀощтыр?

Мы упчӀэр непэ чыплэ зэфэшъхьафхэм бэрэ ащызэхохы. ЩӀэч хэлъэп ны (унэгъо) мылькур сабийхэр зыплурэ унагъомкӀэ лӀэпылӀэгъушӀоу зэрэщытым. Ау ащ итын нэмыкӀ шыкӀэ илэн фаеу (нахь адреснэу, зэкӀэми афамытӀупщэу, унагъоу ащ щыкӀэхэрэм, зищыкӀэгъэ шъыпкъэхэм ятыгъэзэ шыгъэнэу) зылытӀэхэрэми япчӀагъэ макӀэп. Ау, сьдэу щытми, ны (унэгъо) мылькум фэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм кӀуачӀэ иӀ, 2016-рэ илъэсым ищылэ мазэ нэс ятӀонэрэ сабыир е ащ къыкӀэлъыкӀорэр къызыфэхьурэм ар ратынэу щыт.

Мы мафэхэм Урысые Федерацием и Правительствэ а лъэныкӀомкӀэ лӀоф зыдышӀэрэр инфляциешхом илъэхъан ны мылькум фэгъэхьыгъэ программэр тапӀэкӀэ зэрэгъэлсыгъэщтыр ары. Гупчэ гъэзетхэм къызэрратхьэрэмкӀэ, ащ фэгъэхьыгъэ унашъоу Правительствэм ышӀыцхытх мы илъэсым ыкӀэм е щылэ мазэм тыщагъэгъозэщт. Правительствэм исоциальнэ блок зэрилъытӀэрэмкӀэ, а программэр джыри лыгъэклотэгъэн фае, ау а ахъцэр зыпӀэубгъэхъан плӀэкӀынэу щытхэм ахэмьгъэхьуагъэу. Сыда плӀомэ ны мылькур унагъомкӀэ ахъцэ лӀэпылӀэгъоу, демографием илофыгъохэр нахьышӀу зышырэ лӀофыгъо закӀоу щытӀэп. А блокым хэтхэм къыхагъэщы об-ществэм «социальнэ климатэу»

илӀэмкӀэ ны мылькум мэхъаншхо ептын зэрэфар. Ари тэрэз, ащ ишыхьат 2008 — 2009-рэ илъэхэм (кризисым илъэхъан) ны мылькум процентэу техьорэр (ар мыбагъэми) унагъохэм аратын фитхэу зашӀым, бэмэ ар къызэрэзыфагъэфедатгъэр, къызэраделатгъэр.

Ау УФ-м и Правительствэ ифинанс-экономическэ блок мы программэр имыщыкӀэгъэжъэу, щыгъэтыжьыгъэн фаеу мызэу, мытӀоу къырихьыжьагъ. Ахэм яшӀошӀкӀэ, сабыеу къэхьурэм ипчӀагъэ тапӀэкӀэ хэмьыцхьэу, бюджетым зэрарышхо ышӀэу ары. «Ны мылькум епхыгъэ программэм тапӀэти тытегущытӀэщт, — еӀо УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу О. Голодец. — Къэдгъэ-

нэфэн фаер программэм игъэцӀэкӀэн тапӀэкӀэ зэрэклотт шы-кӀэр ары». Мыщ дэжым ащ къыхегъэхьожьы нымрэ кӀэлэ-цыкӀумрэ ящытӀэкӀэ-псэукӀэ нахьышӀу шыгъэным фӀэлэжьэрэ программэ псэути мы лъэхъаным мэхъанэу ялэм нахь зэррэхьорэр, ахэр щыбгъэзы-енхэу зэрэщымытыр.

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ унагъохэу ны (унэгъо) мылькур зэратыгъэу, ащ ишӀуагъэкӀэ псэупӀэ зэзыгъэгъотыгъэр макӀэп. Ахэм афӀэдэхэр ары узэгупшысэнэу щытыр а лӀофыгъом утегущытӀэ хъумэ, сыда плӀомэ бэмэ ар хӀэклӀэ, егъэ-жъэпӀэшӀу афэхьу. Мары республикэм щыпсэурэ бзыльфыгъэ мин 20-м ны мылькум исертификат аратыгъах. Ау ащ икӀэ-тын шапхъэу пылхэм, ар бгъэ-федэн зэрӀпӀэкӀыщтытх зэхьокӀыныгъэ афӀэшыгъэн фаеу зылытӀэхэрэм адемыгъэштэн плӀэкӀыщтӀэп. Арэу щытми, нафэр зы-къыхьатт илъэсми ны (унэгъо) мылькум епхыгъэ программэр щытӀэщт, ащ ыуж и ар лъагъэклотэным Правительствэм хэтхэм ащыщыбэхэм дырагъаштӀэ.

ЖАКӀЭМЫКЪО Аминэт.

УСЭХЭР

Насып зехъэу, сят, усил

Мэфэ ладжи гумэкыгыоу кытэуалэ,
Зыгу махэр, нафэ, кыным зэкълэулэ.
Ау зэхаслэу, блыпкы пытэу
сэ усил,

Сыбгъэгущоу,
сэ о пкыуачлэ сырыщыл.

Тыгъэ нурэу о сигыогу кыоогъэшлэты,
Сыдэу хъяра удинаеу сызыхэтыр!
Ощ нахь дахэ, нахь шыкълэшлэ

зи щымыл,
Насып зехъэу, гугъэлэтэу, сят, усил!

Сян

Мы дунаим анахь гупсэу,
Сызгъэгущоу, сызгъэнэфэу,
Дахэу схэльпыр кызгъэгущэу
Сэ щысылэр сянэ лъап!

Ыгу икыабзэ, ыбзэ шыабэ
Зы такыкыкли самыбгын.
Ынитлу фабэу ащ кыакихрэр
Лыгу-лыстми мыупэбжьэн.

Кын кысэклоу,
сыгу кыэушлунклэм,
Ным ипсалэ сэ кысфэс.
Гумэки чылым сыкыфызмэ,
Игуклэгъу ащ кыислээлэс.

Мы дунаим сызфитетыр

Чыг къутамэу жыкореным
ыулагъэм
Ищэлэу макъэ зэхэсэхышь,
сыгур фэгъу,
Лыуз машлоу кыизэкълани
зэлызкыгъэм
Зэрсфэлэклэу
сэ сыфэхэу лэпылэгъу.

Бзыу щырэу фыртын
чылым шыпыклагъэр,
Слэгу исэу згъэфэбэбжьэ,
унэм сэхьы.
Сэшлэ кынэу а псэ цыкълум
кълэхкыгъэр —
Кысфэразэу ар сэ нэшлуклэ
кыислоплыхъэ.

Ошэу лъакъом кыэгъагъ
куашэу ыульэгугъэм
Тэ кысхыни, кыфэхына илэзэгъу?
Пщэхэр теклэу, ошхыр уцумэ,
сэ сэгугъэ,
Сыфэхэун сэ кын хэфагъэм
лэпылэгъу.

Хъажэу щырэу чэу лъапсэм
кырадзагъэм
Зэхимыхэу ипцлэу
макъэ хэт блэкыгъэр?
Рэхъатныгъэр зэцигъакъоу,
чэц мэзагъом
Шончыр зышти,
хэта зищэ изгъэкыгъэр?

Мыхъо-мышлэу слэгъурэ
пстэуми самыгъалэу,
Сшэхъэ ифедэ пае закъо
сыпсэушунэп,
Гумэки хэтым сырихыллэмэ
сэ апэу,

Гуклэгъу-гуалэу пэзгъохыщтым
сышэхъасынэп.
Гухэльышлур зыдэслыгъэу сыхэт
гъашлэм,
Сэ сипсальэу зэхэшхуыгъэр
щытхъум фэшлэп,
Лъэкълэу сили, сфэшлэшхуцтри
дэгъоу сэшлэ:
Мы дунаим сызфитетыр
сэ сшэхъэ закъоп.

Гъэтхэ мафэхэр

Кызыдихы чэфыныгъэр,
Гъэтхэ мафэр кыитфэсыгъ.
Тезэрэщхи огу пщэхэр,
Тыгъэ нурэм гыогу ратыгъ.

Гум кыыхехы мы лъэхъаныр,
Репхы пытэу насыпыгъэм.
Уахельасэ гухэльышлумэ,
Ом кыирецэ плырэу тыгъэр.

Сиорэд ош пай,
Сишлэульэгъу закъу.
О усилэшъ, сэ
Сидунай клэрак!

Зэкълэ ош пай

Ошхыр кыещхыми,
Осыр кыесыми,
Тыгъэр шлэтэу
Ренэу кыепсыми,

Ош пай —
Сэ гупшысэу силэр,
Ош пай —
Сэ сищылэныгъи.

Пчэдыжэ лэшлуми,
Мэфэ стырма.
Пчыхъэу е
Чэц лъэпэнэфми,

Оры сэ
Сынэгу клэтыр,
Жыыр, псыр, нэфыр,
Сыпсэ закъор.

О зыр ары

Илъэс пчэгъабэм
Сыгу машлоу щэблэ,
Шъхъэр егъэутабжьэ,
Лыым щымыуабыжьэу.

Ар шлошхыгъуае,
Ау о зыр ары:
Кынэу — гупшысэр,
лэшлоу — сиусэр.

Джэуап дахэ

кыисэптыжыщт

Укыизблэкы, гу кыислэмытэу,
Угу сырехъымэ тауцтэу кыэсшлэн?
Сабый цыкълэу о укыисэпты,
Сыгу кыипфильр хэт кыуиуон?

Ау сэ сэгугъэ: зэгорэм
Сишлэульэгъу укыыгъэушхыщт.
Инагъэ пшлогъэшлэгъонэу,
Пфэмыхъоу джэуап улыхыщт.

Сишлэульэгъу закъу

Оры — сигъатхэр, шлэульэгур,
Гъэшлэрэ жъуагъоу сфэшлэтрэр.
Оры — сыкызыгъэдахэрэр,
Сызыгъэлапэу сызлэтрэр.

Сэ сизэхашлэ
Клэульэу мыхыжы кыисет.
Уинэплэульэгъу фабэ
Ухъумаклоу гыогу кыздытет.

Оры — ренэу сыгу илыр,
Мыккысэжынын фэбагъэу.

Тыдэ сэрэку, сыщэрэ! —
Ныбжыи сызымгъэпцлагъэр.

Джэуап кыисэт

Унэ къэритлэмэ сыкызаклэплэм,
Аклэслэуагъэр дунэе шлагъу.
Нэплэульэгъу шыабэклэ укыызыслэплэм,
Сызытепцагъэр шлэульэгъу лъагъу.

Мэшожыи стырым сыгу зэлышлагъэу,
Хъарзэ мызагъэу огу себыб,
Ошлэульэгъу-пщэсымэ сащыгъоцагъэу,
Гулэм сыхэтэу сыкыплэлаб.

Пчэдыжэ нэфылым илуплэ фабэ
Кыэгъэгъэ хъасэу кыкыозэрэх.
Ош пае бзыумэ орад дэхабэ
Пфызэхалыхъагъэу шлэуфэс кыуах.

Унэ къэритлоу сыгу хэпклагъэр
Жыогъобэ шлэтэу кыисфызэкълэблагъ.
Кымафи, бжыи сымыпыклагъэу,
Шлэульэгъу лъапэр кыипфэзгъэсыгъ.

Гу закъоу силэр лэуж осэты.
Адэ о, кыауи, сыд кыисэптыщт?
Шлэульэгум сеухы, плэульэгъу сэсты, —
Сыдыгъо, кыало, джэуап згъотыщт?

Сишлэульэгъу

Уишлэульэгъу — мэфэ ошлум
итыгъэпсышь,
Кынэу сили сигуклайи бгъэм дельэс,
Сызкыкыопрэр — гум лыилэсэу
уишлэульэгъушь,
Нэфыль фабэу ошэо чапэм
кыисфыхэпс.

Щылыныгъэм илэшлугъи илэлапэги
Сэбгъэшлагъэшь,
шхъащэ пфэсшлэу сыпфэраз.
Джэуапынчэу сыкыэмшлэу,
сыгу кыэплэтэу
Укыызготышь, тэмэ убгъоу
сэ сэхъарз.

Кыэзгъэшлагъэм,
кыэзгъэшлэщтэу сапэ щылым
Усиджабгъоу,
гыогогъу шыфэу ущыси,
Усигъусэшь, щысэ птесхэу,
сэ сигъашлэм
Уигъогу лъагъоу сыдэмхыныр
ситхъарылу.

Зыукъон егъашлэми кыэхъуцтэп

Мы дунаим нахь сызажэу,
Зинэплэульэгъу сыкыкыопрэу,
Тыгъэм фэдэу сызгъэшлэтэу,
Силэр оры, сыпсэм фэд!

Уахътэр мачъэ, зызэблэху,
Земыхъоклэр — сизэхаш!
Шлэульэгъуныгъэу о пфэсшлыгъэр
Зыукъони кыэмыхъун!

Чэщрэ пкыыхъэкълэ сэ сыкыплэульэгъу

Нэплэульэгум уиклэмэ, сыгу мэгумэкы,
Уилуплэу фабэ жъуагъоу сфэшлэт,
О пшэхъэ ладжи адэжэ урекълэу,
Ау, сылэу, ащ уахэмыд.

Ошхыми, осыми, чылы щыргъукыми,
Санэгу укылышь — сыогъэфэб,
Тызэлумылэу загъорэ кыыхэкълэми,
Нэмыкы улымылаб.

Шыпкыэр осэлэу: шлэу усэлэу,
Слэульэгъу зэпытынэу о зыр усил.
Чэщрэ пкыыхъэкълэ о сыкыплэульэгъу,
Узыпэсшыни нэмыкы щымыл.

Унитлу сщыгъупшэу уахътэ
кыыхэкълэрэп,

Ахэр зыфэдэр — пчэдыжэ нэфыль,
Ащ сафэхуапсэ, ау салылэсрэл.
Адэ, сикласэр, сыд игухэль?

Гъатха е бжыи, кыало типлалэр,
Синэгуф дахэу, сыпсэ зыхэль?
Шлэульэгъу кыабзэш сыгу кыипфильр,
Кыэлощтым сежэ, о сыкыппаллэ.

Сыд игукъаор, сыгу?

Гупсэф зимылэ псыхъоу лэлым
Угулэу уехуапса, сыгу?
Фабэр уимаклэу уфабла кыиблэм,
Укыидэкылыщта сыбгъэгъу?

Псыхъом лэлыбэу зишлэрэм инэпкыхэр
Ар зыщыуалэрэр иклэй.
Гур кыисшлэуэкълэмэ, игугъэ лъагэхэм
Кыакыухэрэр дунай хъурай.

Псыхъоу кыиугъэр илэгу еклужмэ,
Инэпкымэ сыд арилощт?
Сибзыу пагъэу, гур, кыэбгъэзэжымэ
Сыуажэ — сыд кыисфэпхыщт?

Сыд игукъаоу утеора бгъапэм,
Уизакъошь, лъэшэу озэща?
Чылым уегъалла, фабэм уегъапа,
Рэхъат имыла уичэцы?

Зэм онэшхэи, зэм укыэчэфы,
Уимафи сыд кыипфыхыщт?
Сыкыгъэгъуазэба шлэхэу уишэфы —
Нэфыль гупсэфыр остыщт.

Чыгы, кыэгъагы,
Уцэу кыэкылыгы
Сахаллэшь, гуахъу ятеплэ.
Мэщэу бэгъуагы,
Хэтэрыкълэу зигъуи
Сыкыгъэгъэфэу сатеплэ.

Пщэкълэу фыжхэр
Еклотых огу,
Тыгъэ бзыихэр кыихепхэх чыгум.
Лъэхэу-лэуушьэу,
Шы кыарэм тесэу
Кыисфэклоу класэр нэгущлоу.

Ишъуашэ дахэу,
Зыхилэтыкълэу,
Кыэуцы мэзы ныбжыкълэр,
Пщэгъоу нэгъыфым
Кыизэринэкълэу,
Кыэнэфы зэрэдунаеу.

Мэфаклэу кыаклорэм сыфэклоу шлуклэ

Бгъэм дэль гухэлым
Зыкызыэрэхэу,
Пчэдыжэ нэфыльэм сэтэджи.
Сипчэдыжыпэ
Дахэш ынапэ,
Сыфэклоу фэсщэуу слэпэ.

Сынэгу фыхыгъэу
Шлэуфэс сэламыр
Пэзгъохэу сытехэу урамым,
Хэбыбэтыкълэу
Гъэтхэжыи шыабэм,
Зыкысещэкылы ифабэ.

Шъэф клэульэгъу-лэуушьэу
Мэзахэр текы,
Псыхъор ихъуатэ щэдэжэу.
Кыизэкълэу
Жыоу осэлсыр,
Сыпэгущлоу тыгъэпсым.

Бгъэм дэль гухэлым
Зыкызыэрэхэу,
Сэтэджи пчэдыжэ нэфылым —
Дахэш ынапэ
Сипчэдыжыпэ,
Сыфэклоу фэсщэуу слэпэ.

ХЪУЦТ Марин.

ЦЫФЫМРЭ ГЪАШЭМРЭ

Адыгъ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдом-рэкIэ и Институт идиректорэу, профессорэу, Урысые Федерацием физическэ культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Бгъошэ Айдэмыр гушIыгъу тыфэхъуи, Кобл Якубэ ищIыныгъэ щыц пычыгъохэм, унагъоу зыщIаплугъэм гукIэ зафэдгъэзагъ.

— Шушлагъэу иIэмкIэ гъашIэм кыщытхэт цыфышхом щысэ тетхызэ, тызэплэкIыжын фаеу чыплэ тырегъэуцо, — кылуатэ Бгъошэ Айдэмыр. — Кобл Якубэ къоджэ цыкIоу ШIоикъо кыщыхъуи, Адыгеир спортым лъагъу щилIэтыгъ.

— Якубэ ымакъэ тхъакIумэм икIырэн. Аужырэу гушIыгъу тызы-фэхъум, кыщытIуагъэхэр университетым ишагу спорт Унэшхоу шагъэу-цуштым фэгъэхыгъагъэх.

— Лъэшэу тыгу кIео спорт-комплексэу дунэе мэхъанэ зилэр зыфэдэщтыр Кобл Якубэ кы-зэримылгъэужьыгъэр. Спорт лъапкхэмкIэ ац зэнэкъокхуэр цызэхэщэщтыр, псауныгъэр зы-гъэпыгъэ зышIоигъохэм амалыш-хэр шагъотыштыр.

— Адыгъ къэралыгъо уни-верситетым шIэныгъэмкIэ исовет изэхэсыгъо уна-шъоу шаштагъэм тигъэгъу-шIуагъ. Гъэзетеджэхэр къэбарым шыбгъэгъозэн-хэу тыолгъэу.

— Спорт Унэшхоу Мыекъуапэ шашырэм Кобл Якубэ ыцIэкIэ еджагъэх. Ац фэдэ унашъо шIэныгъэлэжхэм ясовет зэрэ-шаштагъэм тигъэгъушхуагъ. Якубэ ар ифэшъуаш.

— Физкультурэмрэ дзю-домрэкIэ Институтым Кобл Якубэ ишIэжэ му-зей кыщыцIуахыгъ. Трен-нер цIэрыIом ищIыныгъэ сурэтхэм, нэрылгъэу Инылгъухэм игъэкIотыгъэу кылуатэ.

— Адыгъ Республикэм и Лышхъэу ТхъакIушынэ Аслъан музейм икызылэхын хэлэжъагъ. Спорт зэнэкъокхуэхэу Адыгъ къэралыгъо университетым цы-зэхэщэщтыр рагъэжъэнхэм ылэ-кIэ спортсменхэр, тренерхэр, спортым пыщагъэхэр шIэжэ му-зейм кыетэгъэблагъэх, къэбар-хэр къафэтIуатэх. Нэпэпл сурэтхэр нэбгырабэмэ музейм

Дунэе спортым щыцIэры-лоу, СССР-м изаслуженнэ тренерэу, я XX-рэ лIэ-шIэгъум Урысыем дзю-домкIэ итренер анэхь дэгъоу, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, самбэмрэ дзюдомрэкIэ мыекъопэ бэнэплэ еджаплэм лъапсэ фзышIыгъэу Кобл Якубэ кыщытхэтыгъэмэ, тыгъэгъа-зэм и 27-м ыныбжэ илъэс 75-рэ хъуцтыгъэ.

Шушлагъэр ШIэжъым лъэгъэкIуатэ

ащытырахы, гукъэкIыжэ лъапIэу яIэм ящIыныгъэ рапхы.

— Айдэмыр, мы унIэр осымытыныр кысфегъэ-кIурэн. Джэуапыр кын кыщытхыштырми, IэнатIэу узылутым опыту, шIэны-гъэу шыбгъэфедэрэр кытаплэ тшIонгъу.

— Кобл Якубэ илофшIагъэ лъызыгъэкIуатэхэрэр бэ мэхъух. IэнатIэу сызылутыр кызыррыкIоп. Якубэ илофшIаплэу иIагъэр тапэкли дгъэдэхэщт. Сыхъатэу чIэтыгъэр, мэфэпчыр, нэмыкIэхэри шIэжэ мэхъанэ зилэхэм ащыщы. Якубэ сыдигъуи щысэ тетхыщт.

— ТIопсэ районым икыуа-джэу ШIоикъо ар кыщы-

хъугъ, зыщIаплугъэр унэгъо Iужъу. Ац мэхъанэ еота?

— КIэли 10 янэ-ятэхэм яIагъ — зэшиблырэ зэшыпхъуищырэ. Хэгъэгъу зэошхом илъэхъан фа-шист техакIохэм апэуцужьыхи, Коблхэм лыгъэ зэрэхъагъ. Яку-бэ ышхэу Юсыф 1941-рэ, Аюбэрэ Щэбанрэ 1943-рэ илъэххэм фэ-хыгъэх. АнахыкIэу зэрэщытым дакIоу, Якубэ кынау ыльэгъу-гъэр макIэп. Унагъом элпичыгъэ хъазабым ар ыплугъ.

— Спортым пыщагъэ зэр-рэхъугъэр гъэзетым бэрэ кыщытхэтыгъэмэ, тарихым кыщыфэдгъэ-зэжъэм...

— Ышнахыжъэу Музарбек

ишIуагъэкIэ спортым ищIыныгъэ ритыгъ. Атлетикэ псынIкIэм, бас-кетболым, волейболым, урым-рим бэнэклэм, самбэм, нэмыкIхэм апылыгъ. СССР-м изэнэкъокъоу Киев цыкIоштыгъэм хэлажыи, спортымкIэ мастер хъугъагъэ. Еджэ зэхъум Молдавием ихэшы-пыкIыгъэ командэ хэтыгъ. 1965-рэ илъэсым Адыгъ къэралыгъо кIэлэ-егъэджэ институтым иректорэу цы-тыгъэ ЯкIэкъо Александррэ ком-сомолым илофышIэу Пэнэшлу Рус-лъанрэ Кобл Якубэ Мыекъуапэ кырагъэблагъи, щыIэныгъэм нахъ куоу хацагъ.

— Тренер-кIэлэегъаджэу Кобл Якубэ ыгъэсагъэхэр Олимпиадэ джэгу-нхэм, дунаим, Европэм ячемпион хъугъэх. Спор-тым кыщытхыгъэ медаль-хэр къэзыIотэрэ къэгъэ-лъэгъонхэр еджаплэм кыщыцIуахыгъэх.

— ЩыIэныгъэр лъэкIуатэ. Кобл Якубэ фэгъэхыгъэ шIэжэ тур-нирэу джырэблагъэ Мыекъуапэ цыкIуагъэм ыгъэсагъэхэр хэлэ-жъагъэх. Владимир Невзоровым, Аристотель Спириным, Хъатэгъу Адам, Лъэцэр Хъазрэт, КIоу Хъазрэт, Сергей Шуговыр, Игорь Вержбицкэр, тренер цIэрыIом илъэс зэфэшхъафхэм иоф дэзы-шIагъэхэр зэнэкъокъум цытлэ-гъугъэх. ТшIогъэшIэгъоныгъэр фут-болистхэр, баскетбол ешIэхэрэр, нэмыкIэхэри зэхэхэм зэрэхэлэ-жъагъэхэр ары. Якубэ ишхъэ-гъусэу щыIэныгъэ гъогур кыдэ-зыкIугъэ Джарэт, ялахылхэр шIэжэ турнирэр зэхэзыщагъэмэ лъэшэу афэразэх.

— ТизэдэгъушIыгъу зыщы-тхыным иофшIагъэу цы-Iэр лыжыгъэгъэкIотэным шъузэрэпылыр кыххэб-гъэщыгъэмэ дэгъугъэ.

— ШIэныгъэм фэгъэхыгъэ зэлу-кIэхэри мы мафэхэм тшIыштыр. Кобл Якубэ дунаим шашIэ зэр-рэхъугъэр зэфэтхысыжызызэ, тапэклэ тылпыкIотэщт.

— Шъуимурадхэр кыжъу-дэхъунхэу шъуфэтIэо.

— Тхъашъуегъэлсэу.

Сурэтым итхэр: Кобл Яку-бэ ишIушIагъэ зыгъэлэплэхэу Хъакъунэ Нурбий, Бгъошэ Айдэмыр, Валерий Кондратен-кэр, Натхэ Адам, Джармэкъо Юсыф гушIыгъу зэфэхъугъэх.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи кыдзэы-
гъэкIырэр:

Адыгъ Республи-
кэм лъэпкъ
IофхэмкIэ, Iэжыб
къэралхэм ащы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыIэр:

385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъаIэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шIаплI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчъагъэр
4046

Индексхэр
52161
52162
Зак. 3289

Хэутынм
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхъаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхъаIэм
иапэрэ гуадзэр

МэщIэкъо
Саид

Редактор шъхъаIэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжэ
зыхырэ
секретары
Хъурмэ Хъусен

СПОРТЫМРЭ ЗЭФЭХЫСЫЖХЭМРЭ

НыбжыкIэхэм афэгъушIуагъэх

ПанкратионимкIэ ыкIи шхъэзэкъо зэнэ-
къокхуэхэмкIэ Адыгъ Республикэм спортсмен-
хэм 2014-рэ илъэсым гъэхъагъэу яIэр зэфэхы-
сыжыгъ, спортсмен анэхь дэгъухэм
шухъафтынхэр афашыгъэх.

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгъ Ха-
сэм» цыкIогъэ зэхэхэм кыщыгушIуагъэх Адыгеим
физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет иотдел
ипащэу Ирина Манченкэр, республикэм панкратионимкIэ,
шхъэзэкъо зэнэкъокхуэхэмкIэ ифедерацие итхъаматэу
Къэлэшъэо Аскэр, общественнэ движениеу «Адыгъ Ха-
сэм» итхъаматэ игуадзэу Къуижэ Къэплъан, нэмыкIэхэри.
Дунэе ыкIи хэгъэгъу зэлукIэгъухэм медальхэр къащыдэ-
зыхыгъэмэ щытхэу афалуагъ.

Бэнэклэхэу Тазэ Бислъан, Имам Керимовым, ХъорэлI
Ислам, ХъакIэмызэ Ислам, Теуцожь Муратэ, Цэй Рэ-
мэзанэ, Кларэ Къэншъао, ГуашIэ Заурбий афэгъушIуагъэх,
шухъафтынхэр афашыгъэх, нэпэпл сурэтхэр атыра-
хыгъэх.

Сурэтыр зэхэхэм кыщытырахыгъ.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.